

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 125:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedring af retssikkerheden for asylansøgere.

Af Søren Søndergaard (EL) og Frank Aaen (EL). (FremSAT 27/2 2001).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Beslutningsforslaget betyder, at regeringen skal indføre en ordning, hvorefter asylansøgere skal have juridisk bistand i form af en beskikket advokat, ikke alene under Flygtningenævnets behandling af sagen, men også under Udlændingestyrelsens behandling af sagen. Det kan regeringen ikke støtte og lad mig forklare hvorfor.

Jeg må først og fremmest slå fast, at asylsager behandles i to instanser, først i Udlændingestyrelsen og derefter – i tilfælde af afslag på asyl – i Flygtningenævnet. Selv i de tilfælde, hvor en asylansøgning anses for åbenbart grundløs, er der to forskellige instanser involveret, nemlig Udlændingestyrelsen og Dansk Flygtningehjælp.

Under Udlændingestyrelsens behandling af sagen udfylder asylansøgeren et asylansøgningsskema, ligesom asylansøgeren indkaldes til samtale hos en medarbejder i Udlændingestyrelsen. Asylansøgeren modtager såvel i forbindelse med udfyldelsen af asylansøgningsskemaet som i forbindelse med samtalen hos Udlændingestyrelsen udførlig vejledning om vigtigheden af, at alle relevante oplysninger for sagen oplyses.

I de tilfælde, hvor Udlændingestyrelsen meddeler afslag på asyl, anses afgørelsen normalt automatisk for påklaget til Flygtningenævnet,

der træffer den endelige afgørelse i sagen. Flygtningenævnet er et domstolslignende organ, der er uafhængig af regeringen. Flygtningenævnet beskikker en advokat for asylansøgeren, medmindre asylansøgeren selv har antaget en advokat.

Asylansøgeren og advokaten har inden nævnsmødet mulighed for at sætte sig ind i sagens akter og det foreliggende baggrundsmateriale, ligesom de indledende nævnsmøder kan afholdes under tilstedeværelsen af en tolk, der taler ansøgerens modersmål eller et sprog, som denne behersker.

Under nævnsmødet har asylansøgeren og den beskikkede advokat muligheder for mundtligt at fremlægge sagen for nævnet.

Denne ordning fungerer efter regeringens mening tilfredsstillende og er også efter regeringens opfattelse forsvarlig, når det drejer sig om retssikkerheden.

Jeg mener altså ikke, at der er behov for at indføre en ordning, hvorefter der skal beskikkes en advokat for asylansøgeren allerede i forbindelse med Udlændingestyrelsens behandling af asylsagen.

Jeg kan i den forbindelse henvise til, at asylansøgeren både i forbindelse med udfyldelsen af asylskemaet og ved samtalen med Udlændingestyrelsen får en grundig vejledning med henblik på at sikre, at asylansøgeren fremkommer med alle relevante oplysninger.

Det er, som forslagsstilleren påpeger, rigtigt, at Flygtningenævnets afgørelser er endelige. Men det er imidlertid værd at huske på, at både Udlændingestyrelsen og Flygtningenævnet som administrative instanser er omfattet af de almindelige forvaltningsretlige regler. Det betyder bl.a., at såvel Udlændingestyrelsen som Flygtningenævnet er underlagt den vejledningspligt, der følger af forvaltningsloven.

Det betyder også, at såvel Udlændingestyrelsen som Flygtningenævnet er ansvarlig for, at de sager, styrelsen og nævnet behandler, oplyses på en forsvarlig måde.

Det er regeringens opfattelse, at den asylsagsbehandling, der foretages i dag i Udlændingestyrelsen og i Flygtningenævnet, er helt retssikkerhedsmæssigt forsvarlig.

Regeringen skal derfor indstille, at beslutningsforslaget ikke vedtages.

Lars Kramer Mikkelsen (S):

Enhedslisten ønsker jo med det her beslutningsforslag at forbedre retssikkerheden for asylansø-

gere ved at indføre en ordning, der giver asylansøgere juridisk bistand i form af en beskikket advokat under såvel Udlændingestyrelsens behandling som Flygtningeævnets.

Lige så sympatisk en tanke man kunne synes det var, så kunne man spørge, om det også er lige så nødvendigt. Det mener vi i hvert fald i Socialdemokratiet om løsningen.

Vi har i Danmark en retssikkerhedsmæssigt forsvarlig ordning, hvad angår asylansøgning. En given asylansøgningssag behandles først af Udlændingestyrelsen og derefter i tilfælde af afslag i Flygtningeævnet med advokatbistand.

Betragtes en asylansøgning som decideret grundløs, inddrages stadig væk to instanser, nemlig Udlændingestyrelsen og Dansk Flygtningehjælp.

Under sagsbehandlingen modtager asylansøgeren den fornødne assistance i form af henholdsvis rådgivning, vejledning og advokatbistand i Flygtningeævnet, og det er en ordning, der efter vores opfattelse fungerer tilfredsstillende, og som vi fuldt ud mener sikrer asylansøgerens retssikkerhed.

Derfor kan socialdemokratiet ikke støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Hansen (SF):

Det var en meget sikker afvisning både fra ministeren og fra den socialdemokratiske ordfører: Vores system er godt nok, og det fungerer. Vi ved godt, hvordan systemet fungerer.

Men kunne det ikke godt vække bekymring hos Socialdemokratiet, at der faktisk nogle steder i flygtningeævnssager kommer berettiget tvivl, f.eks. om troværdighed, som bl.a. baserer sig på, at asylansøgeren i starten, når vedkommende udfylder det skema, ikke har været helt klar over, hvad det var for nogle ting, det var vigtigt at gøre opmærksom på, og derfor måske faktisk i flygtningeævnssagerne til sidst har en lidt svag sag, fordi vedkommende bliver erklæret utroværdig, fordi vedkommende ikke er kommet med oplysningerne fra starten.

Sådan noget kunne f.eks. blive afhjulpet ved, at en advokat var rådgiver og bisidder og sagde: Det her er vigtigt, det skal vi også gøre opmærksom på.

(Kort bemærkning).

Lars Kramer Mikkelsen (S):

Nu er det jo sådan, at vi i Socialdemokratiet har en opfattelse af, at de mennesker, der behandler

de her sager, godt ved, hvad de har med at gøre. På den baggrund ved de også godt, hvad det er, de skal søge efter hos de mennesker, som søger asyl i det her land. Vi er sikre på, at den rådgivning og vejledning, som er nødvendig, også bliver givet. Derfor har vi tillid til det system, der er bygget op omkring det her.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Hansen (SF):

Er det ikke et udmærket princip, man har, hvis man har en part og en modpart, at så den part, der står over for systemet, også har en rådgiver, og det ikke kun er systemet, der skal afgøre, hvad der er relevante oplysninger i så vigtige sager som dem her?

(Kort bemærkning).

Lars Kramer Mikkelsen (S):

Jo, men jeg synes jo, at det meget afhænger af, om der er tillid til systemet, eller om det så at sige er lykkedes at rejse den mistillid, hvad jeg slet ikke på nogen som helst måde føler. Derfor mener vi ikke, at der er behov for forslaget.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Ministeren gav en meget grundig redegørelse for, hvordan regelsættet er, og hvordan tingene fungerer i praksis. Jeg kan sige, at den redegørelse stemmer overens med, hvad der er Venstres opfattelse af, hvordan reglerne er og systemet praktiseres, så der er ingen grund til at gentage det.

Vi afviser også forslaget, men vil yderligere tilføje det, som vi selv fremsætter om nogle dage, nemlig at vi gerne ser, at Flygtningehjælpen træder ud af sagerne, og så kan Flygtningehjælpen jo af egen fri vilje optræde som bisidder hele vejen. Det er der, Flygtningehjælpen hører hjemme. Flygtningehjælpen skal ikke være myndighed og skal ikke have myndighedsopgaver, men gerne være bisidder.

John Vinther (KF):

Jeg kan også henholde mig til den redegørelse, som indenrigsministeren kom med, og sige, at det også er Det Konservative Folkepartis opfattelse, at det er et helt igennem unødvendigt forslag, vi her har med at gøre.

Nu er jeg jo i mit civile virke advokat, og hvis jeg tog advokatasketten på, ville jeg jo synes, at forslaget var fremragende, for der er ganske mange salærkroner skjult i det her forslag. Men

det er altså helt igennem unødvendigt, og vi kan heller ikke støtte det.

Knud Erik Hansen (SF):

Vi synes i SF, at der er mange gode grunde til at støtte forslaget. Vi opfatter, at det vil forbedre retssikkerheden. Vi forventer også, at det faktisk kan forkorte sagsbehandlingstiden og gøre den mere klar og ren.

I asylsagsprocedurer er troværdigheden ofte et afgørende kriterium. Og hvis vi tager en af de konsekvenser af forslaget, så er det faktisk, at det måske kan hjælpe på de problemer, vi har omkring troværdigheden.

Det er jo et afgørende kriterium, og man kan diskutere omfanget af dets anvendelse, og om det bruges relevant. Men praksis siger, at hvis man ikke har sagt dét fra starten, som er relevant, og først kommer med det senere, så er man ikke troværdig. Det er et af eksemplerne for os på, at en advokatbistand kunne hjælpe på flygtningenes situation og sikre, at de oplysninger, der er nødvendige, også kommer frem.

Man kan ikke forlange, og man kan heller ikke forvente, at asylansøgere altid kan fortælle det hele fra starten. Ofte kan det være en meget forvirret situation, når man kommer til et land, og man ved heller ikke som asylansøger, hvad der er væsentligt, og hvilke oplysninger der er relevante. Så de relevante oplysninger kommer ganske enkelt ikke altid frem.

Derfor tror vi, det kunne lette sagsbehandlingerne i højere grad og sikre, at oplysningerne kommer frem, hvis man får en advokatbistand, og også at vi måske i virkeligheden undgår nogle sager i Flygtningenævnet. Så ville meget være vundet.

Vi er meget bekymrede over nogle af de afvisninger, der har været, som går på, at vi har et system, og det er godt nok, og også, at man ikke anerkender, at når man har systemer, så er det godt med én part og nogle modparter. Ikke fordi man har generel mistillid til systemet – det er ikke det, der ligger i det – men som princip. I så vigtige sager er det også vigtigt, at den, der søger og jo er en slags modpart til systemet, også har den bistand, der skal til.

Det har for vores vedkommende intet at gøre med mistillid til systemet, heller ikke mistillid til de mennesker, der praktiserer systemet. Tværtimod har vi snarere oplevelsen af, at mange gør et godt stykke arbejde. Men vi synes, det er vigtigt, at det er en del af systemet, at man har en

støtte, og at man også bliver opfattet som en modpart og derfor har en støtte fra en advokat.

Peter Skaarup (DF):

I modsætning til SF kan vi i Dansk Folkeparti ikke støtte det her forslag. Vi mener faktisk, at asylansøgerne har rigelig og god bistand i dag til det arbejde, der er med at få undersøgt sager, så de kan prøve på at få lov til at få asyl.

Faktisk er det i virkeligheden et spørgsmål om, hvorvidt de ikke har lidt for god mulighed for det i dag med mange klagemuligheder osv., der gør, at nogle af de sager, som vi også bliver konfronteret med her i Folketinget, trækker i langdrag. Det gør så, at pinen er endnu mere grim eller negativ for den enkelte, når man får afslag i den sidste ende. Så søgemulighederne skal ikke forlænges, og det vil reelt være situationen, hvis Enhedslisten får ret i deres forslag.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge Enhedslisten – det er muligt, de kan svare på det – om ikke det er rigtigt, at asylsagsbehandlingen i realiteten vil blive længere, jo mere bistand der er tale om. Det vil jo betyde, at den sagsbehandlingstid, som jeg i øvrigt har hørt Enhedslisten fremføre nogle gange, hvor man har kritiseret indenrigsministeren for at have en meget lang sagsbehandlingstid, i virkeligheden bliver længere, hvis det her forslag bliver vedtaget.

Så vores grundholdning i Dansk Folkeparti er altså, at vi ikke kan støtte forslaget. Det vil medføre en længere sagsbehandlingstid, og det, vi har brug for, er en kortere sagsbehandlingstid.

Jeg vil også godt spørge Enhedslisten, om Enhedslisten også mener, det er rimeligt, at en dansk skatteborger, der kommer til Skatteankenævnet, skal have en advokat tilknyttet eller en revisor betalt af det offentlige, så vedkommende kan forberede sin sag bedre over for de myndigheder, han sidder over for, altså Skatteankenævnet? Vil det være noget, Enhedslisten kunne forestille sig? Hvis flygtninge skal have mulighed for at få ekstra advokatbistand, så burde der vel også være det danskere, der i mange situationer også kan være klemte og have problemer, når de skal op mod offentlige myndigheder. Skulle de så ikke have den samme bistand, som Enhedslisten vil give her?

Arne Melchior (CD):

Trods sympati for intentionerne bag dette forslag kan CD ikke tilsige støtte på det foreliggende grundlag og de ret knappe bemærkninger. Vi kan ikke rigtig overskue, hvad det vil medføre

for sagsbehandlingen, både med hensyn til omkostningerne og tiden. Men det er selvfølgelig underordnet, for hvis det giver en større rimelighed, skal der selvfølgelig være langmodighed på det tidsmæssige og det økonomiske område. Så vi synes ikke, at forslaget er særligt godt underbygget, men vil gerne under udvalgsbehandlingen studere dette nærmere, før vi tager endelig stilling.

Elisabeth Arnold (RV):

Det Radikale Venstre har medansvar for det nuværende asylsystem. Vi ville naturligvis ikke have medvirket til de ændringer, der er sket inden for dette område i de sidste mange år, hvis ikke vi havde ment, at det var retssikkerhedsmæssigt forsvarligt.

Vi mener ikke, at det er nødvendigt at have en ekstra advokatbeskikkelse ind i asylprocessen, som den er nu. Vi mener, at der er to steder, hvor det er afgørende vigtigt, at der er en forsvarer for den asylsøgende eller en, som i hvert fald lader tvivlen komme denne til gode, og det er for det første ved beslutningen om, hvorvidt man kan lade en sag gå i åbenbart grundløs-procedure eller ej. Der mener vi, det er fantastisk vigtigt, at der er en uafhængig instans, som er med til at bedømme, om det her er forsvarligt, og om det kan foregå rigtigt, og der er Dansk Flygtningehjælp vort bedste bud på en uafhængig aktør. Og dernæst i Flygtningenævnet som det domstolslignende organ, hvor der er en beskikket advokat for den asylsøgende.

Ved senere genoptagelser, og hvis der eventuelt er genoptagelser, vil der komme nye oplysninger til. Så er der jo også en fornyet nævnsbehandling, også dér med advokatbistand.

Vi mener, det er retssikkerhedsmæssigt forsvarligt, som det foregår nu, og de ændringer, der har været undervejs, har som sit første formål haft at sørge for, at asylsagsbehandlingen bliver hurtigere og nemmere. Det er jo sådan, at alle afslag i Udlændingestyrelsen automatisk ankes til Flygtningenævnet og derfor lynhurtigt går videre til denne instans, hvor der er en beskikket advokat.

Vi mener kort sagt, at den nuværende asylprocedure er retssikkerhedsmæssigt forsvarlig, og derfor kan vi ikke støtte forslaget.

Jann Sjørnsen (KRF):

Kristeligt Folkeparti har også et ansvar for det nuværende asylsystem som sådan, og jeg mener også, at det grundlæggende er retssikkerheds-

mæssigt forsvarligt. Jeg vil dog alligevel sige, at vi fra Kristeligt Folkepartis side godt kan have sympati over for de intentioner, der ligger bag Enhedslistens beslutningsforslag. Der er jo ingen tvivl om, at de, som søger asyl, ifølge sagens natur ikke har det store kendskab til Danmark og derfor kunne have brug for hjælp og vejledning. Jeg fornemmer, det er intentionen bag Enhedslistens forslag om at beskikke en advokat til sådanne asylansøgere.

Jeg tror imidlertid, at forslaget vil få den utilsigtede effekt, i hvert fald i forhold til det, der står i bemærkningerne om det, at sagsbehandlingstiderne vil gå i vejret, alene af den grund at der så skal beskikkes advokater. Men dertil kommer så altså, hvis vi skal se på det til syvende og sidst, at vi finder, at det nuværende system på det område er i orden.

Men vi medvirker da gerne til at belyse det spørgsmål også yderligere under udvalgsbehandling, men på det foreliggende grundlag finder heller ikke vi, at der er brug for forslaget.

Formanden:

Ordføreren for forslagsstillerne, hr. Søren Søndergaard.

Søren Søndergaard (EL):

Hvis der var tale om en kriminalsag, hvor man kunne risikere at få tre måneders fængsel, ville vi jo aldrig nogen sinde acceptere, at der blev truffet en afgørelse i anden instans alene på baggrund af den sagsbehandling, som politiet i den ene instans har stået for.

Men det gøres jo i dag i forhold til asylansøjerne. For dem drejer det sig ganske vist ikke om tre måneders fængsel. Som det eksempel vi havde tidligere i dag med den russiske jøde, er det jo nogle helt andre ting, der står på spil.

Derfor kunne man måske som udgangspunkt forvente, at vi sagde: Jamen det, vi ønsker at opbygge, hvis folk risikerer at få tre måneder i fængsel, ønsker vi altså også at opbygge, når det handler om at give folk mulighed for i helt bogstaveligste forstand at tale for deres liv. Det er Enhedslistens opfattelse.

Problemet er, at selv om der bliver givet information om, hvad man har pligt til at oplyse til sagen, så er der mange, som ikke fuldstændig forstår, hvad det er, der konkret er vigtigt at få fortalt.

Det sker ofte, at oplysninger, som har betydning for sagens afgørelse, først kommer frem, efterhånden som asylsagen belyses, noget, som så

i mange tilfælde først sker under behandlingen i Flygtningenævnet, når der kommer en advokat ind. Og i de tilfælde bliver det nærmest præsenteret, som om ansøgerens asylmotiv er tvivlsomt, da oplysningerne ikke med det samme blev præsenteret for Udlændingestyrelsen.

Jeg vil godt prøve at give et lille eksempel på, hvad vi kan tale om. Vi kan f.eks. tale om en person, der kommer fra et land, hvor vedkommende har været medlem af en revolutionær undergrundsgruppe. Det er det, vedkommende hele tiden lægger vægt på som det vægtigste, og det er det, der bliver offentliggjort hele tiden, det er problemet: medlem af denne her revolutionære undergrundsgruppe. Det tillægger man ikke i sig selv at være noget asylmotiv.

Først da sagen kommer videre, og der kommer en advokat ind, som får spurgt, hvad arbejdet var i denne gruppe, og det kommer frem, at arbejdet i denne gruppe var at infiltrere regeringsorganer, og at der rent faktisk i forbindelse med det var udstedt en arrestordre, først på det tidspunkt kommer den slags ting frem.

Det er det, vi ser gang på gang, og vi oplever jo gang på gang, at der så bliver sået tvivl om troværdigheden. Så spørger man: Hvorfor er de oplysninger ikke kommet frem fra første færd? Hvorfor kommer de først nu? Det bliver så et troværdighedsspørgsmål, og vi ser, at der med formuleringen, »at man ikke kan lægge asylansøgerens forklaring til grund«, er tvivl om troværdigheden. Man kan bare gå ind og læse afgørelserne, så kan man konstatere, at det, jeg siger her, er korrekt.

I nogle situationer kan man selvfølgelig hævde, at ansøgeren pynter på historien for at fremme sin sag, og det er utvivlsomt rigtigt. Altså det er jo utvivlsomt rigtigt, og det er naturligvis et problem. Men det understreger efter vores opfattelse så meget desto mere vigtigheden af, at der ydes advokatbistand allerede i første instans, fordi en saglig bedømmelse af sagens indhold fra advokatens side kan hjælpe til, at der bliver truffet afgørelse på et mere afklaret grundlag – også i de tilfælde, hvor sagen simpelt hen er for tynd.

Det betyder efter vores opfattelse ikke nødvendigvis, at det her vil føre til, at sagsbehandlingstiderne forlænges. Vi tror faktisk, at der er mulighed for, at de nedbringes.

Det er klart, at i en række af de sager, hvor man må helt igennem til Flygtningenævnet for

at få garanteret asyl, vil der måske allerede kunne garanteres asyl i Udlændingestyrelsen, og dermed vil der blive en radikalt dramatisk nedsat sagsbehandlingstid i de sager. Men heller ikke i de andre sager mener vi nødvendigvis, den behøver at være længere, fordi sagen fra første færd ligger belyst og dermed er til at gå til. Det er så også et svar til hr. Peter Skaarup og andre, som var inde på det spørgsmål.

Den socialdemokratiske ordfører mente, at systemet i dag fuldt ud sikrer asylsøgerens rettigheder. Det synes vi ikke. Vi synes, at der er en lang række afgørelser, som viser, at de ikke sikres, men vi er måske ikke så overraskede over holdningen fra flertallets side.

Vi kan jo konstatere, at det er det samme flertal, som har meget, meget travlt med at lovgive på basis af nogle relativt få, som laver uro rundt omkring på flygtningecentrene, som i det hele taget har meget travlt med at stramme flygtningelovgivningen, og som synes, at det vil være et meget stort problem at kigge nærmere på det her for at sikre asylsøgenes rettigheder.

Det overrasker os ikke frygtelig meget, men det skal ikke forhindre os i at agitere videre for vores forslag.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 126:

Forslag til folketingsbeslutning om reform af proceduren i Flygtningenævnet.

Af Søren Søndergaard (EL) og Frank Aaen (EL). (Fremsat 27/2 2001).

Forslaget sattes til forhandling.